

Pomanjkanje hrane v naravi za opraševalce

RADIO SLOVENIJA 1, 20.05.2021, **PROGRAM A1**, 16:30

MAGDA TUŠAR (voditeljica)

Geslo letošnjega svetovnega dneva čebel, ki ga zaznamujemo četrto leto, je Bee engaged - vključi se in prispevaj k reševanju čebel in vseh drugih opraševalcev. V Sloveniji je najbolj žgoče vprašanje letošnjega leta pomanjkanje hrane v naravi za opraševalce, tudi za medonosne čebele. Te bodo ob pomoči čebelarjev, ki jih hranijo, preživele, a iztočenega medu bo malo. V Kmetijsko gozdarski zbornici pričakujejo, da bo državna pomoč usmerjena predvsem k profesionalnim čebelarjem. Skrb vzbujajoče razmere na tem področju razgrinjajo sogovorniki v prispevku Jerneje Drolec

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

V Pomurju so čebele letos prikrajšane za nabiranje medicinske, nektarja ali mane. V tem delu države je gozda malo, glavnina hrane za čebele je cvetlična paša, ki pa je v letošnjem hladnem aprilu in deževnem maju čebele niso bile deležne. Zato bi brez pomoči čebelarjev, ki jih hranijo, težko preživele, kaj šele, da bi čebelarju pustile med. Štefan Šemen, profesionalni čebelar iz Beltincev.

ŠTEFAN ŠEMEN (profesionalni čebelar iz Beltincev)

To pomeni, če v naravi nimajo možnosti do nabiranja cvetnega prahu, jim moramo mi čebelarji pomagati. Pomagamo jim pa lahko le z raztopino sladkorja ali krmnimi pogačami sladkorja, ampak to ni to. To ni vrednost, katero dobijo iz narave. To je samo neka pomoč v stiski ali v sili, da preživijo, veste, to ni enako in mi na žalost druge izbire nimamo, ker vse cvetlične paše so pozeble ali jih zaradi slabega vremena ni. Akacija, ki bi zdaj morala cveteti, je pozebla in je ni, tako da do zdaj naše čebele nimajo druge možnosti, ampak da preživijo od pomoči čebelarja.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Takšna leta najhuje prizadenejo profesionalne čebelarje, ki od prodaje čebeljih pridelkov živijo. Letos pa imajo spomladi predvsem stroške, koliko medu bodo dobili pri prvem točenju, pa je drugo vprašanje.

ŠTEFAN ŠEMEN (profesionalni čebelar iz Beltincev)

To, da jim mi pomagamo preživeti, je strošek. Namesto da bi dobili nekaj medu in začeli s sezono, jim moramo dajati hrano. Imamo dvojni strošek, ne dobimo, pa še damo. Letos ne vem, kako bo, ampak dvomim, da je v celi Sloveniji kako drugače, ker nizke temperature, dež ali veter nam onemogočajo do bilo kakšne paše iz narave. Seveda bodo čebele tudi zelo zaradi tega oslabiljene. Naj opomnim, da nam je padlo po moji oceni tudi do 40% čebeljih družin zaradi lanske zelo slabe letine. Tudi lani je ni bilo, ampak je še vseeno bila boljša, kot pa začetek letošnje.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Iz tega sklepamo, da bo letos padlo še več čebeljih družin?

ŠTEFAN ŠEMEN (profesionalni čebelar iz Beltincev)

Upam, da ni temu tako, ampak jaz se bojim, da bo, ker če nimajo čebele se pravi beljakovin in teh stvari iz narave, je samo nadomestek za preživetje. Bi bil rad, da ne bi bilo tako, ampak do zdaj je tako slabo, da še tako slabo ni bilo, kar jaz čebelarim, slabih 40 let, 39 let, tako slabo še pa ni bilo.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Za opraševanje pa so pomembni mali čebelarji, kajti poslanstvu čebel in številnih divjih žuželk je opraševanje. Vodilna institucija na področju raziskav pestrosti opraševalcev in njihovega pomena za kmetijstvo je **Nacionalni inštitut za biologijo**, kjer se je aprila začel mednarodni triletni projekt SafeAgroBe, okviru katerega bodo ocenjevali prispevek medonosne čebele in divjih opraševalcev pri opraševanju kmetijskih rastlin, sodelovali pa bodo tudi pri prenosu znanja v prakso. Raziskujejo tudi dejavnost opraševalcev v sadovnjakih. Pridobljeni podatki bodo v pomoč pri pripravi navodil za uporabo fitofarmacevtskih sredstev, tako da bo vpliv na opraševalce čim manjši. Trenutno so namreč navodila

Trajanje: 12:00

2 / 3

prilagojena le dejavnosti medonosna čebele, ne pa tudi čmrljem, ki so dejavni tudi zgodaj zjutraj in pozno zvečer. Dr. **Daniilo Bevk**, raziskovalec **Nacionalnega inštituta za biologijo**, poudarja, da je pomanjkanje hrane v naravi za divje opraševalce še veliko večji problem kot za čebele.

DANILO BEVK (Nacionalni inštitut za biologijo)

Ja, tudi divje opraševalce je prizadelo slabo vreme, lahko rečemo, da še bolj, to pa zato, ker medonosno čebelo lahko čebelarji krmimo, divjih opraševalcev pa ne moremo.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Kakšen pomen imajo divji opraševalci za kmetijstvo, za biološko pestrost, je že kaj raziskav na tem področju, kakšni so prvi izsledki?

DANILO BEVK (Nacionalni inštitut za biologijo)

Raziskave kažejo, da divji opraševalci v kmetijstvu oprašijo vsaj polovico, v naravi pa je njihov delež še večji. Letos, ko je slabo vreme, je vloga divjih opraševalcev še večja, še posebej čmrljev. Brez njih bi marsikaj ostalo neoprašeno.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Kaj pa se zgodi, če opraševanja ni v relaciji do kmetijstva, recimo pustimo zdaj divjo naravo?

DANILO BEVK (Nacionalni inštitut za biologijo)

Če ni opraševalcev, to ne pomeni nujno, da potem tudi ni nič pridelka. Različne rastline so različno odvisno od opraševalcev, je pa tako, da če ni opraševalcev, je sigurno pridelka manj, ta je tudi manj kakovosten, se pravi, da so plodovi manj lepi, manj obstojni in pa manj hranljivi in imajo potem tudi nižjo ceno.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Na inštitutu za biologijo so med drugim pripravili tudi brošuro Pomen opraševalcev za kmetijstvo. V njej predstavljajo pomen, pestrost, ogroženost in varovanje opraševalcev. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano jo je natisnilo v 15.000 izvodih, elektronska verzija pa je dostopna tudi na spletu. Širšo javnost o pomenu opraševalcev nagovarjajo v okviru projekta **LIFE Naturaviva**, ki je namenjen informiranju o pomenu biotske pestrosti. V okviru projekta so tako pred kratkim promovirali cvetoče travnike, ki so najpomembnejši življenjski prostor opraševalcev. Na globalni ravni je moto današnjega svetovnega dne čebel Bee engaged - vključi se oziroma angažiraj se. Pri nas je v tem smislu po družabnih omrežjih krožil poziv, naj ljudje ne kosijo svojih trat, naj pustijo cveteti travniške ozelenitve ali parke, da bi čebele vendarle našle kaj hrane. Tudi dr. Peter Kozmus, podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia, je moral letos čebele hraniti že tretjič. Tako je skupaj za svojih 100 čebeljih družin porabil že 300 kg sladkorja.

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Ta poziv, da bi ljudje kasneje kosili, je zelo na mestu, ker na ta način bi čebelarjem nudili več hrane, ker, kot že rečeno, v letošnjem letu imajo čebele težave predvsem z iskanjem hrane v okolju, kjer jo primanjkuje.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Čebele so torej lačne, povedali ste, da tega niti vsi čebelarji ali pa čebelarske ne vedo in da umirajo od lakote.

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Ja, res je. Čebelarji nismo vajeni, da bi morali čebele spomladi krmiti. Samo navajeni, da jih pred zimo moramo nakrmiti, za zimo, zdaj v tem času pa res mislim, da že 2, 30 let nismo imeli take pomladi, kot jo imamo letos in čebelar, če ni več časa pri čebelah, če ne spremlja, če nima tehnice pod enim panjem, s pomočjo katere bi videl, da se teža panja manjša, manjša, manjša, v bistvu hitro lahko spregleda in res družina, ko ostane brez hrane, začnejo čebele umirati in taka družina lahko slejkoprej brez čebelarje pomoči odmre.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

In to se dogaja v Sloveniji tudi, ne?

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Trajanje: 12:00

3 / 3

Na žalost se to v Sloveniji dogaja. Mi na Čebelarški zvezi obveščamo ljudi, jim govorimo, naj bodo na to, naj bodo previdni pri tem, ampak vsi čebelarji nas tudi, naših prizadevanj ne slišijo, zato ja, nekatere družine v tem času tudi odmirajo.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Katera prizadevanja za ohranitev oprasovalcev so pa v ospredju globalno, kaj se trudi Apimondia?

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Ja, predvsem si želimo, da bi čebelarske organizacije v posameznih državah našle tiste težave, ki so najbolj pereče v določeni državi ali regiji in se v svetovnem dnevu čebel usmerile na reševanje teh težav. Zelo težko je globalno določiti temo, ker v nekaterih državah so največji problemi pesticidi, v katerih drugih pa kakšen drug problem, zato imamo moto vključi vse in na ta način, da v bistvu čebelarske organizacije poiščejo največje težave, odgovor na njih in skozi svetovni dan čebel poskušajo čebelarji in širšo javnost nagovarjati k. rešitvam, ki bi pomagale preživeti čebelam.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

No pri nas je najbolj pereče vprašanje torej to pomanjkanje hrane v naravi za čebele, kateri del Evrope ima takšne težave še?

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Predvsem ta razviti del Evrope, kjer je prisotno zelo intenzivno kmetovanje, ker v teh državah je vse manj teh najintenzivnih travnikov, ki bi imelo veliko cvetočih rastlin, ki jih čebele najbolj potrebujejo. Tudi pri nas je vsako leto več sejanih travnikov brez cvetočih rastlin in v takih okoljih imajo čebele, posebej v takih pomladih, kot smo jim priča letos, še večje težave.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

Kaj pa to pomeni za prodajo medu, ali bo medu hitro zmanjkalo letos in kaj bo s ceno?

PETER KOZMUS (podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimondia)

Ja, letos nas skrbi, da ogromno čebelarjev sploh ne bo moralo pridelati medu. V Prekmurju sta glavna paša oljna ogrščica in potem akacija, te dve paši sta za letos že izgubljeni, kar pomeni čebelarji v tem delu Slovenije ne bodo morali pridelati nič medu. Zdaj v tistih delih Slovenije, kjer je več gozda, so še obeti, da bo mogoče paša na lipi, kostanju, hoji, ampak zdaj ti obeti so slabi, ampak vendarle čebelarji si obetamo mogoče eno točenje konec Čebelarske sezone, ampak ja, to nas že sedaj napeljuje na to, da bo letos pridelanega medu izredno malo, s tem pa posledično seveda tudi višja cena na trgu, več potvorjenega medu na policah v trgovinah in ja, še veliko težje bodo ljudje, potrošniki prišli do naravnega slovenskega medu.

JERNEJKA DROLEC (novinarka)

V Sloveniji je trenutno več kot 11.000 čebelarjev, skupaj več kot 200.000 čebeljih družin. Približno 150 čebelarjev se s to dejavnostjo preživlja. Pri njih je zelo pomembna ekonomika in prav ti bodo letos zaradi zmanjšane letine najmočneje prizadeti. Vsako leto pridelamo 170 ton medu, letošnja pridelava bo zelo majhna. Slovenci pojemo povprečno zelo veliko medu, in sicer 2 kg na prebivalca na leto. Letos bomo morali več kot tri četrtine medu uvoziti. Velika nevarnost je, da bo na naš trg prišel ponarejen med. Angažiralo se je tudi ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in sicer je pripravilo spremembo programa ukrepov na področju čebelarstva v letih 2020 do 2022. Načrtujejo objavo osmih novih javnih razpisov, ki bodo predvidoma objavljeni v juliju. Za čebelarstvo se bodo za leti 2021 in 2022 finančna sredstva povečala za približno 70%.